

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/90/2016
Identifikačné číslo spisu:	8104120406
Dátum vydania rozhodnutia:	09.11.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8104120406.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Soni Mesiarkinovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v spore žalobcu Mesto Prešov, so sídlom v Prešove, Hlavná 73, IČO: 00 327 646, zastúpeného advokátom JUDr. Alojzom Naništom, so sídlom v Prešove, Sládkovičova 8, proti žalovaným 1/ Mgr. D. V., bývajúcemu v D., 2/ C. V., bývajúcej v D., 3/ Ing. K. V., bývajúcemu v D., všetci zastúpení advokátskou kanceláriou JUDr. Patrik Holinga, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Hlavná 25, za ktorú koná advokát JUDr. Patrik Holinga, 4/ L. L. bývajúcej v W., 5/ G. M., bývajúcej v W., o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 8C/135/2004, o dovolaní žalovaných v 1/, 2/ a 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 16. decembra 2013 sp.zn. 8Co/4/2013, takto

rozhodol:

I. Dovolenie o d m i e t a.

II. Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. septembra 2012, č.k. 8C/135/2004-772 určil, že žalobca je vlastníkom parciel registra "C" evidovaných na katastrálnej mape ako parcely č. 8463/1 - ostatné plochy o výmere 3245 m², parcely č. 8463/2 - zastavané plochy o výmere 365 m² a parcely č. 8463/3 - zastavané plochy o výmere 737 m² zapísaných na LV č. XXXX k.ú. D.. Žalovaným uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania. Súd mal za preukázané vlastnícke právo žalobcu k sporným nehnuteľnostiam a to na základe ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. V konaní bolo osvedčené, že správu národného majetku k sporným nehnuteľnostiam vykonával Mestský národný výbor v Prešove a neskôr počnúc vyhláškou č. 119/1988 Zb. išlo o právo hospodárenia s národným majetkom vo vlastníctve československého štátu. Absolútna neplatnosť hospodárskej zmluvy z 20. júna 1983 a kúpnej zmluvy z 22. júna 1962, ktorú súd konštatoval, znamenala len toľko, že právo trvalého užívania v zmysle týchto zmlúv neprešlo na TJ Tatran Prešov. Skutočnosť, že Mestský národný výbor v Prešove vystupoval ako zástupca štátu a správca národného

majetku bola aj z týchto zmlúv zrejma. Zároveň poukázal na to, že žalovaní sa mali svojich nárokov domáhať spôsobom uvedeným v zákone č.87/1991 Zb., pokiaľ tak neurobili a ignorovali zápis vlastníckeho práva žalobcu v pozemnoknižnej vložke, súd musel žalobe vyhovieť. Ostatné námietky žalovaných vyhodnotil ako nedôvodné. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Proti tomuto rozhodnutiu podali odvolanie žalovaní v 1/, 2/, 3/ a 5/.

2. Krajský súd v Prešove uznesením zo 16. decembra 2013 sp.zn. 8Co/4/2013 odmietol odvolanie žalovaných 1/, 2/, 3/ (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) a odmietol aj odvolanie žalovanej 5/ (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) s výnimkou výroku o určení žalobcu za vlastníka spoluvlastníckeho podielu 1 zapísaného na LV č. XXXX kat. územie D. pod B9 k nehnuteľnostiam zapísaným ako parc. č. 8463/1, č. 8463/2 a č. 8463/3 a vo výroku o trovách konania medzi žalobcom a žalovanou 5/. Zrušil rozsudok vo výroku o určení žalobcu za vlastníka spoluvlastníckeho podielu 1 zapísaného na LV č. XXXX kat. územie D. pod B9 k nehnuteľnostiam zapísaným ako parc. č.8463/1, č. 8463/2 a č. 8463/3 a vo výroku o trovách konania medzi žalobcom a žalovanou 5/ a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania proti žalovaným 1/ až 3/. Odvolanie žalovaných v 1/, 2/, 3/ odmietol z dôvodu, že bolo podané oneskorene. V odôvodnení uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo žalovaným doručené cestou ich právneho zástupcu dňa 12. decembra 2012, odvolacia lehota uplynula 27. decembra 2012, pričom podľa poštovej pečiatky bolo odvolanie žalovaných podané na pošte až dňa 28. decembra 2012, teda po uplynutí 15-dňovej lehoty na podanie odvolania. O povinnosti žalovaných 1/ až 3/ nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania rozhodol analogicky podľa § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. Nedotknutou časťou zostal rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanej 4/. Vo vzťahu k odvolaniu podanému žalovanou 5/ odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil v časti dotýkajúcej sa jej spoluvlastníckeho podielu 1 z dôvodu nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu v prvom výroku, ktorým bolo odmietnuté odvolanie žalovaných 1/, 2/, 3/, napadli dovolaním žalovaní 1/, 2/, 3/ (ďalej aj „dovolatelia“). Prípustnosť ako aj dôvodnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom) a § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci). Uviedli, že doručovanie rozhodnutia súdu prvej inštancie prebehlo inak a pre odmietnutie odvolania, ktoré bolo podané včas, neboli dané zákonné predpoklady. Rozsudok bol doručený ich právnomu zástupcovi až dňa 13. decembra 2013, o čom svedčí aj doručka založená v spise. Rozsudok bol síce doručovaný aj na adresu vtedajšieho sídla ich právneho zástupcu, avšak tam ho dňa 12. decembra 2012 prevzal otec právneho zástupcu, ktorý na to nebol splnomocnený. Keďže pošta pochybila a vydala rozhodnutie osobe bez splnomocnenia, nemohli nastať účinky doručenia. Žiadali preto napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobca považoval napadnuté rozhodnutie za správne, pretože rozsudok súdu prvej inštancie bol doručovaný na adresu sídla právneho zástupcu uvedenú v Obchodnom registri, doručka má povahu verejnej listiny a tvrdenia žalovaných o prevzatí zásielky inou osobou neboli spôsobilé preukázať opak. Dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. žalovaní bližšie nekonkretizovali a tento dôvod zároveň nezakladal procesnú prípustnosť dovolania. Žiadal, aby dovolací súd podané dovolanie odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaných 1/, 2/ a 3/ je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré

nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 a § 239 O.s.p.

7. Žalobca dovolaním napadol uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné.

8. Predmetné dovolanie by bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Žalovaní procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a ich existenciu nezistil ani dovolací súd; nepreukázaná bola tiež vada konania namietaná žalovanými (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

9. Žalovaní v dovolaní tvrdili, že odmietnutím odvolania bez existencie zákonných dôvodov došlo k odmietnutiu ich práva na prístup k súdu. S poukazom na judikatúru najvyššieho súdu, ktorá za vadu zmätočnosti konania považovala aj postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, ale aj rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996, prípadne ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 5 Cdo 434/2012, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 142/2013), dovolací súd skúmal, či v prejednávanej veci boli splnené podmienky pre odmietnutie odvolania žalovaných ako oneskorene podaného.

10. Podľa § 204 ods. 1 veta prvá O.s.p. sa odvolanie podávalo do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smerovalo.

11. Podľa § 57 ods. 3 O.s.p., lehota bola zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobil úkon na súde alebo podanie odovzdalo orgánu, ktorý ho mal povinnosť doručiť.

12. Lehota na podanie odvolania je procesnou lehotou. Charakteristickou črtou procesných lehôt je, že sú zachované aj v prípadoch, keď sa procesný úkon v rámci lehoty nedostane do dispozičnej sféry adresáta, ale stačí, keď je urobený posledný deň lehoty osobne na súde alebo ak je odovzdaný orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť.

13. Podľa § 45 ods. 2 O.s.p. sa údaje uvedené na potvrdení o doručení písomnosti (ďalej len „doručenka“) považovali za pravdivé, dokiaľ nebol preukázaný opak.

14. Miesto, deň a spôsob doručenia písomnosti zasielanej prostredníctvom pošty preukazuje zásadne doručenka, ktorú dodacia pošta vracia späť odosielajúcemu súdu. Doručenka ako verejná listina preukazuje pravdivosť toho, čo sa v nej potvrdzuje a je dôkazom, že sa písomnosť doručila, ak nie je preukázaný opak. Pokiaľ teda strana sporu popiera správnosť (pravdivosť) obsahu poštovej doručky, povinnosť tvrdenia aj povinnosť dôkazná spočíva na nej, pričom nesie dôkazné bremeno za nepreukázanie opaku.

15. V zmysle bodu 16.8. poštových podmienok Slovenskej pošty, a.s., platných do 31. decembra 2012, zásielky, pri ktorých sa požaduje potvrdenie prevzatia dodá pošta len vtedy, ak adresát alebo oprávnený prijímateľ preukáže pri preberaní svoju totožnosť podľa bodu 19 poštových podmienok a potvrdia ich prevzatie podľa bodu 20. poštových podmienok (pri zásielkach so službou Doručenka aj na doručenke). Podľa bodu 18.2. poštových podmienok zásielky adresované organizácii dodá pošta oprávnenému prijímateľovi. Za oprávneného prijímateľa zásielky boli v zmysle bodu 18.4. považované: osoby oprávnené konať v mene organizácie, ktoré svoje oprávnenie na požiadanie doložia: § originálom alebo oprávneným orgánom overenou kópiou výpisu zo živnostenského registra, výpisu z obchodného registra, prípadne iným dokladom ktorý toto oprávnenie potvrdzuje, alebo

§ výpisom zo živnostenského registra alebo obchodného registra vytlačeným z internetu, nie starším ako

14 dní

Uvedené sa vzťahuje aj na právnych nástupcov organizácie.

osoby, ktorých meno a priezvisko je súčasťou obchodného mena organizácie uvedenej v prvom riadku adresy adresáta. SP vydá zásielku po overení totožnosti osoby uvedenej v názve organizácie, osoby splnomocnené na prijímanie zásielok organizácie, ktoré splnomocnila osoba oprávnená konať v mene organizácie (podľa písm. a)).

16. V zmysle bodu 19.1. a 19.2. poštových podmienok používateľ poštových služieb sa musí preukázať dokladom totožnosti. Z predloženého dokladu totožnosti overuje pošta meno, priezvisko a adresu a porovná ich s údajmi na zásielke. Pri splnomocnených osobách overuje SP údaje definované v splnomocnení alebo preukáže splnomocnenca (bod 19.8. poštových podmienok). Pošta je oprávnená zaznamenávať meno, priezvisko, titul, adresu a evidenčný údaj dokladu totožnosti odosielateľa, adresáta a nimi splnomocnených osôb, spracúvať a uchovávať ich v informačných systémoch ako osobné údaje nevyhnutné na dosiahnutie účelu spracúvania, len v rozsahu potrebnom na poskytovanie poštových služieb. (bod 19.9. poštových podmienok).

17. Podľa bodu 20.1. poštových podmienok, prevzatie zásielky alebo vyplatenie poukázanej sumy potvrdí adresát alebo oprávnený prijímateľ dátumom a svojim podpisom. Podľa bodu 20.6. poštových podmienok oprávnený prijímateľ zásielky adresovanej organizácii, doplní k svojmu podpisu poznámku vyjadrujúcu vzťah k organizácii, napr. „majiteľ“, „konateľ“, „splnomocnenec“ a pod. K podpisu môže doplniť aj odtlačok pečiatky organizácie.

18. Každá osoba má právo na doručovanie zásielok a písomností; súčasne má právo na ich prevzatie, tomu recipročne podľa poštového poriadku zodpovedá oprávnenie pošty pred vydaním zásielky požadovať od adresáta, resp. oprávneného prijímateľa zásielky preukázanie jeho totožnosti, v prípade splnomocnenca aj overenie údajov v splnomocnení. Zásielku vydá pošta až potom, ako si overí meno, priezvisko a adresu prijímateľa zásielky z dokladu totožnosti, porovná ho s údajmi na zásielke a zabezpečí potvrdenie prevzatia zásielky podpisom adresáta (oprávneného prijímateľa) na doručenke.

19. V prejednávanej veci právnym zástupcom žalovaných 1/, 2/ a 3/ v konaní bola advokátska kancelária JUDr. Patrik Holinga, s.r.o., so sídlom v rozhodnom čase na adrese Lesnícka 64, Prešov, jediným konateľom spoločnosti bol advokát JUDr. Patrik Holinga. Podľa obsahu spisu bol rozsudok súdu prvého stupňa doručovaný žalovaným 1/ až 3/ cestou ich právneho zástupcu poštou a to na adresu sídla uvedenú v Obchodnom registri : Lesnícka 64, Prešov. Doručenka nachádzajúca sa v spise na č.l. 794 preukazuje, že predmetné rozhodnutie prevzal právny zástupca žalovaných dňa 12. decembra 2012, čo potvrdil vlastnoručným podpisom. Na doručenke sa nenachádza žiadna poznámka, ktorá by nasvedčovala tomu, že zásielku preberal splnomocnenec alebo osoba odlišná od adresáta. V zmysle vyššie citovaných poštových podmienok je zrejmé, že pošta zásielku právnomu zástupcovi mohla vydať až potom, ako si overila jeho totožnosť príslušným dokladom, evidenčný údaj o ňom zaznamenala na potvrdení o prevzatí zásielky a zabezpečila potvrdenie prevzatia zásielky vlastnoručným podpisom oprávneného prijímateľa.

20. Žalovaní ale v dovolaní tvrdia, že zásielku neprevzal ich právny zástupca ani ním poverená osoba a táto bola poštou nesprávne vydaná niekomu, kto nebol na to oprávnený. Samotné tvrdenie žalovaných o nedoručení zásielky bez toho, aby jeho pravdivosť preukázali a doložili dôkazom opaku, však nepostačuje na to, aby vyvrátili domnienku o pravdivosti údajov na doručenke.

21. Najvyšší súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil význam zásady, podľa ktorej právo patrí bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným). Uvedená zásada kladie dôraz na vlastné pričinenie strán sporu o ochranu svojich práv, keď požaduje, aby svoje procesné oprávnenia uplatňovali včas, s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou, teda dôsledne sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu (viď napríklad rozhodnutia sp.zn. 1 Cdo 181/2015, 2 Cdo 326/2015, 3 Cdo 248/2006, 4 Cdo 26/2014, 5 Cdo 348/2013, 6 ECdo 43/2013, 7 Cdo 72/2015, 8 Cdo 482/2015). Táto zásada je plne opodstatnená aj v

prejednávanej veci a obsah spisu nasvedčuje tomu, že dovolatelia nepostupovali v súlade s touto zásadou. Právny zástupca žalovaných, ako subjekt disponujúci právnickým vzdelaním, musel si byť vedomý toho, že doručenka je verejnou listinou a vo vzťahu k údajom z nej vyplývajúcim platí vyvrátiteľná domnienka o ich pravdivosti. Mal preto predvídať, že bude musieť preukázať svoje tvrdenie o nepravdivosti údajov na doručenke a prevzatí zásielky súdu neoprávnenou osobou. Ako oprávnený prijímateľ zásielky (konateľ spoločnosti), tvrdiac, že ju prebral jeho otec (t.j. mal k dispozícii obálku s číslom zásielky), bol oprávnený v zmysle bodu 2.1. reklamačného poriadku Slovenskej pošty, a.s., v znení účinnom do 31. decembra 2012, reklamovať na dodacej pošte doručenie zásielky a požiadať poštu o preverenie, resp. potvrdenie údajov o osobe, ktorá zásielku určenú do jeho rúk prebrala. Len tak by bolo možné s istotou preukázať, kto zásielku v skutočnosti prevzal a či išlo o neoprávnenú osobu. Právny zástupca žalovaných však neurobil žiadne kroky k tomu, aby si obstaral v tom čase jemu dostupné a relevantné doklady na preukázanie svojich tvrdení, hoci takto mohol s minimálnou mierou opatrnosti vlastným pričinením zabezpečiť ochranu svojich záujmov a tým i záujmov jeho klientov. Ako vyplýva zo správy Slovenskej pošty z 13. júna 2016 vyžiadanej dovolacím súdom, uchováva pošta doklady a údaje o zásielkach tri roky odo dňa podania zásielky, preto už nebolo možné objektívne preveriť, či tvrdenia žalovaných boli pravdivé alebo nie. Pošte nebolo možné vyčítať ani tú skutočnosť, že na doručenke nebol uvedený vzťah oprávneného prijímateľa zásielky k organizácii, pretože bolo povinnosťou právneho zástupcu ako konateľa spoločnosti v zmysle bodu 20.6. poštových podmienok doplniť k svojmu podpisu poznámku vyjadrujúcu vzťah k organizácii.

22. Vzhľadom k tomu, že sa žalovaní 1/ až 3/ dostali do dôkaznej núdze vo vzťahu k preukázaniu svojich tvrdení o prevzatí zásielky neoprávnenou osobou a z tejto okolnosti vyvodzovali vo svoj prospech tvrdenie o včasnosti podania ich odvolania, niesli dôkazné bremeno v prípade nepreukázania nepravdivosti údajov na doručenke ako verejnej listine (§ 45 ods. 2 O.s.p.). Dovolaciemu súdu preto neostalo iné ako konštatovať, že žalovaní 1/ až 3/, vo vzťahu k skutočnosti o prevzatí zásielky súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie adresovanej ich právnomu zástupcovi neoprávnenou osobou, neuniesli dôkazné bremeno a ich dovolacia námietka tak ostala len v rovine ničím nepodloženého tvrdenia.

23. S poukazom na vyššie uvedené bol záver odvolacieho súdu o oneskorenosti podania odvolania žalovaných 1/ až 3/ proti rozsudku súdu prvej inštancie z 25. septembra 2012, č.k. 8C/135/2004-772, správny a odvolací súd nepochybil, keď odvolanie odmietol ako oneskorene podané; rozhodnutím vydaným v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti strany sporu konať pred súdom.

24. V dovolaní namietaná „iná vada“, ktorú však dovolatelia nekonkretizovali, bola do 30. júna 2016 považovaná za relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

25. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalovaných 1/ až 3/ nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalovaných 1/ až 3/ podľa § 447 písm. c/ CSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

26. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.